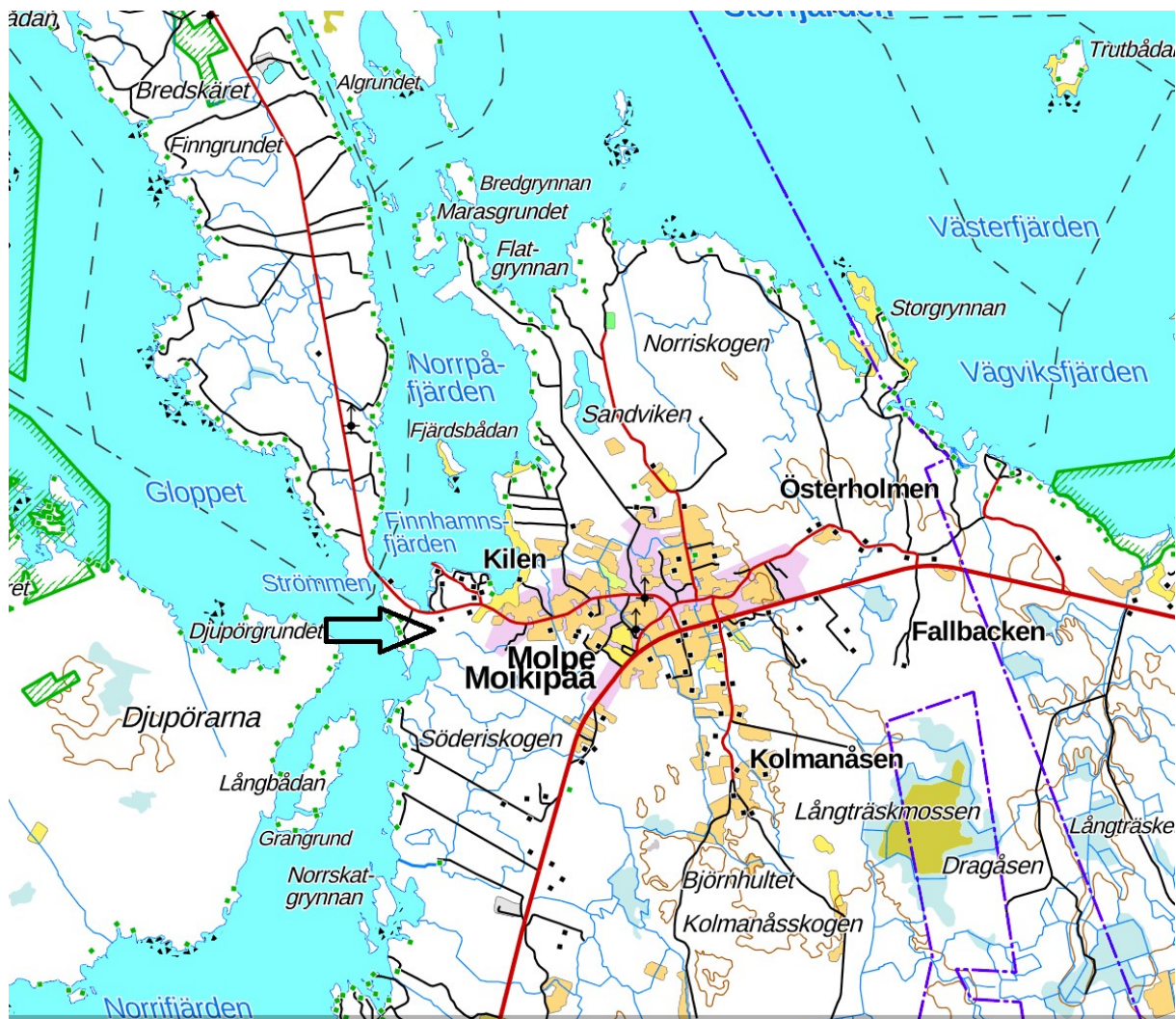

Naturinventering för Tavastland detaljplan, Molpe by i Korsnäs kommun år 2022

NATURE-INVEST

Ingvar Fagerholm (FM, biolog)

Ralf Båsk (FM, biolog)

Korsholm 2023

Naturinventering för Tavastland detaljplan, Molpe by i Korsnäs kommun år 2022

NATURE-INVEST

Ingvar Fagerholm (FM, biolog)

Björksundsvägen 3

66580 Kuni

Mobiltelefon 0505901848

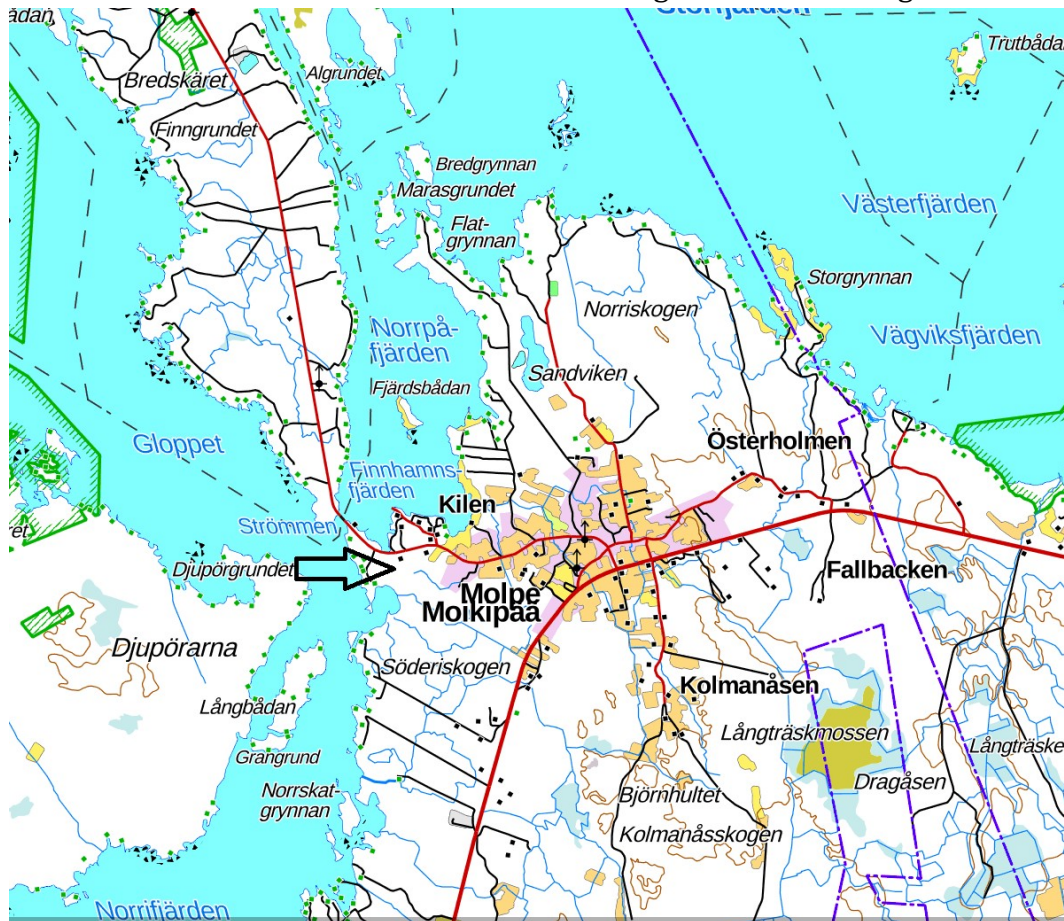
Email: Nature-Invest@netikka.fi

Innehållsförteckning

1	Bakgrund.....	2
2	Metodik.....	3
3	Beskrivning av planområdet	4
3.1	Naturlandskapet.....	4
3.2	Delområden.....	5
4	Kommentarer utgående från nu gällande miljö-lagstiftning.	13
4.1	Skyddsprogram/Natura 2000.....	13
4.1.1	Naturvårdslagen (20.12. 1996/1096).....	13
4.1.2	Skogslagen (12.12.1996/1093).....	14
4.1.3	Vattenlag (27.5. 2011/587).....	15
4.2	Förekomsten av hotade och skyddade arter enligt gällande lagstiftning.....	16
4.2.1	Hotade arter (46§ o 47§ Naturvårdslagen (20.12.1996/1096) / 21§ och 22§ Naturvårdsförordningen (14.2.1997/160)).....	16
4.2.2	49§ Naturvårdslagen (20.12.1996/1096) samt 23§ Naturvårdsförordningen (14.2.1997/160) Habitattdirektivets bilaga 5	18
4.2.3	Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019/Rödlistan 2019 https://punainenkirja.laji.fi/sv	20
5	Flygekorre inventering maj (juni) 2022	21
5.1	Bakgrund och metodik.....	21
5.2	Resultat samt osäkerhetsfaktorer	21
6	Rekommendationer för bibehållandet av skyddet av fladdermöss inom planområdet samt osäkerhetsfaktorer.....	22
6.1	Bakgrund, skyddsstatus samt hotbild för fladdermöss	22
6.2	Klassificering av olika områden.....	22
6.3	Utrustning och inventeringsmetodik.....	22
6.4	Fladdermössen i Finland.....	23
6.4.1	Etologi för de vanligast förekommande arterna	24
6.5	Resultat.....	24
7	Hotade fågelarter inom undersökningsområdet.....	26
7.1	Fågelobservationer under inventerings tillfällena	26
8	Rekommendationer till beteckningar i detaljplanen	26
8.1	Miljö- och landskapsrekommendationer.....	26
9	Sammanfattning av naturinventeringen.....	28
10	Litteratur.....	29

1 Bakgrund

I samband med planeringen av Tavastland detaljplan i Molpe, Korsnäs kommun fanns ett behov av en naturinventering för undersökningsområdet.

Figur 1. Undersökningsområdet finns i Molpe, Korsnäs kommun.

Figur 2. Planområdet vid Tavastland i Molpe.

2 Metodik

Området undersöktes i fält under april-augusti år 2022. Arbetet i fält koncentrerades till de områden som utgående från flygbilder kunde vara intressant ur miljöhänsen. Tidpunkten för de olika delinventeringarna utfördes under passande årstider och förhållanden.

Del:	År 2022	Kontroll av avgränsningar
Flygekorre/åkergröda	Maj	Inget behov
Fladdermus	Juli-augusti	-"
Fågelinventering	Maj	-"
biotopkartering	Juni-Augusti	-"

3 Beskrivning av planområdet

3.1 Naturlandskapet

Undersökningsområdet är beläget söder om vägen som leder ut till Bredskäret och Bergö i den västra delen av Molpe, Korsnäs kommun.

Figur 3. Flygbild över planområdet.

Området är ca 11 ha stort och består av ekonomiskog i olika åldrar. I sydväst går området nästan nere till en större vassvik. Genom området rinner en mindre bäck. Det är nära till vägen ut till Bredskäret och en par hundra meter mot väster finns simstrand, restaurang och båthamn.

Bild 1. Drönbild över området mot söder.

Bild 2. Drönbild över området mera mot sydost.

Bild 3. Mot nordväst finns restaurangen Strandmölle, Molpe danspaviljong, simstrand och båthamn

3.2 Delområden

Inom undersökningsområdet finns främst ekonomiskog. Avsaknaden av s.k. gammal skog är uppenbar.

Figur 4. Undersökningsområdet med olika delområden. A. Myrmark, B. Ung björkskog, C. Tallplantering, D. Träsk/dike, E. Tallplantering, F. Förnyelseyta/plantering.

Skogen är relativt nyligen avverkad och en del är plantbestånd av främst björk, gran och tall.

Bild 4. Skogsbeståndet består främst av björksly med hög undervegetation av främst hallon. I mitten finns det lilla myrmarken (A, B).

Bild 5. Område B med ungt björkbestånd med inslag av hallon.

Bild 6. Den lilla myrmarken (A) i mitten av det unga björk/hallon området (B).

Bild 7. Lite äldre planterat tallbestånd med inslag av björk (C).

Mellan skogsområde B/C och det sydliga skogsområdet E rinner en mindre bäck från ett litet träsk (D).

Bild 8. Bäck ut mot den stora vassviken i väster.

Bild 9. Det lilla träsket i mitten av undersökningsområdet (D).

Bild 10. Träsket ut mot bäcken som rinner mot väster (D).

Det lilla träsket verkar vara påverkat av extra näringstillskott under en lång tid. Troligen från farmverksamhet som funnits i närheten. Växtligheten med andmat, kaveldun mm är frodig och för området ovanlig. Troligen har träsket delvis fungerat som sedimenteringsbassäng innan dikesvattnet runnit ut via bäcken ut till vassviken i sydväst. Ingen observation av vare sig groda eller åkergroda observerades vid inventerings tillfällena.

Bild 11. Skogsbeståndet söder om bäcken består av en tallplantering (E). Skogsbeståndet i område E är en tät tallplantering med inslag av björk. Inne i mitten finns ett mindre träsk/myrmark (F).

Bild 12. Inne i tallplantering finns ett mindre träsk (F).

Det lilla träsket verkar vara orört och borde vara en passande biotop för t.ex. åkergroda, men inga observationer av vuxna individer eller rom gjordes under investeringstillfällena.

Område G är en förnyelseyta med en högspänningsledning där trädbeståndet nyligen avverkats i den södra delen.

I mitten av område C finns vad det verkar vara en "bilkyrkogård" som bör saneras och städas upp.

Bild 13. Gamla bilar på kullen i mitten på område C.

4 Kommentarer utgående från nu gällande miljölagstiftning.

Utgående från inventeringsarbetet år 2022, sammanställning av litteratur, Hertta-registret och andra inventeringar kan följande kommentarer göras.

4.1 Skyddsprogram/Natura 2000

4.1.1 Naturvårdslagen (20.12. 1996/1096)

Utgående från naturvårdslagen bör de områden som omfattas av planeringen utredas enligt de paragrafer som berörs i gällande lagstiftning.

Riksomfattande skyddsprogram (NVL 77§)

- 1) programmet för utvecklande av nationalparks- och naturparksnätet (24.2.1978, kompletterat 2.4.1980, 19.12.1985 och 16.6.1988)
- 2) basprogrammet för myrskydd (19.4.1979 och 26.3.1981)
- 3) programmet för skydd av fågelrika insjöar och havsvikar (3.6.1982)
- 4) lundskyddsprogrammet (13.4.1989)
- 5) skyddsbeslutet för Mickelsörarna (24.8.1989)
- 6) strandskyddsprogrammet (20.12.1990)
- 7) skyddsprogrammet för gamla skogar (27.6.1996)

Kommentarer:

- *Inom Tavastland detaljplan i finns inga områden som ingår i de riksomfattande skyddsprogrammen (NVL77§).*

Natura 2000 (NVL 61§ 1 mom.)

Kommentarer:

- *Inom Tavastland detaljplan finns inga områden som ingår i Natura 2000 programmet.*

Skyddade naturtyper enligt naturvårdslagen (NVL 29§)

- naturliga dungar som till betydande del består av ädla lövträd
- hassellundar
- klibbalskärr
- sandstränder i naturtillstånd
- ängar vid havsstranden
- trädlösa eller av naturen trädfattiga sanddyner
- enbevuxen ängsmark
- lövängar
- stora enstaka träd och trädgrupper som dominerar ett öppet landskap

Kommentarer:

- Inom Tavastland detaljplan finns inga skyddade naturtyper i enlighet med naturvårdslagen (NVL 29§).

4.1.2 Skogslagen (12.12.1996/1093)**10 § (20.12.2013/1085)**

Att bevara mångfalden samt särskilt viktiga livsmiljöer

Skogarna ska skötas och användas så att de allmänna förutsättningarna tryggas för att bevara de livsmiljöer som är viktiga för skogens biologiska mångfald.

Livsmiljöer som är särskilt viktiga för mångfalden är områden i naturtillstånd eller ett tillstånd som påminner om detta, när de avviker tydligt från den omkringliggande skogsnaturen. De särdrag som områdena kännetecknas av är:

- 1) omedelbara närmiljöer för källor, bäckar, sådana rännilar som bildar bäddar för fortgående rinnande vatten och tjärnar på högst 0,5 hektar, när de kännetecknas av särskilda vegetationsförhållanden och mikroklimat som beror på närheten till vatten och träd- och buskskiktet,
- 2) följande i underpunkterna a–e angivna torvmarksmiljöer när de gemensamt kännetecknas av vattenhushållning i naturtillstånd eller ett tillstånd som påminner om detta:
 - a) lund- och örtekärr som kännetecknas av frodig och krävande vegetation, varierande trädbestånd och buskvegetation,
 - b) sammanhängande skogsfräken- och hjortrongrankärr som kännetecknas av varierande trädbestånd och förhärskande enhetlig skogsfräken- eller hjortronvegetation,
 - c) brunmossar som kännetecknas av att de har näringsrik jordmån, är trädfattiga och har krävande vegetation;
 - d) trädfattiga myrar på impediment eller tvinmark, och
 - e) madkärr som kännetecknas av varierande lövträdsbestånd eller buskvegetation och av att ytvattnet där har bestående påverkan,
- 3) bördiga mindre lundområden som kännetecknas av mull, krävande vegetation samt trädbestånd och buskvegetation i naturtillstånd eller ett tillstånd som påminner om detta,
- 4) skogsholmar med fastmarksskog på odikade torvmarker eller torvmarker där den naturliga vattenhushållningen huvudsakligen finns bevarad i oförändrat skick,
- 5) huvudsakligen minst tio meter djupa klyftor och raviner med branta väggar i berggrunden eller mineraljordar, när de kännetecknas av en från omgivningen avvikande vegetation,
- 6) huvudsakligen minst tio meter höga stup och skogsbestånd vid stupens nedre del,

7) sandfält, berg i dagen, stenbunden mark och blockfält som i virkesproduktionshänseende avkastar mindre än lavmoar, när de kännetecknas av ett tämligen glest trädbestånd.

De särskilt viktiga livsmiljöer som avses i 2 mom. ska vara små områden eller områden av mindre betydelse i skogsbrukshänseende. En livsmiljös ekonomiska värde ska uppskattas med beaktande av 11 §.

Närmare bestämmelser om naturtillstånd, tillstånd som påminner om detta och om särdrag hos särskilt viktiga livsmiljöer utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

10a § (20.12.2013/1085)

Allmänna principer för och förbjudna åtgärder vid behandling av livsmiljöer: Särskilt viktiga livsmiljöer enligt 10 § 2 mom. får skötas och användas genom försiktiga åtgärder där livsmiljöernas särdrag bevaras eller stärks. När åtgärderna vidtas ska den för livsmiljön utmärkande särskilda vattenhushållningen, strukturen på trädbeståndet, gamla överståndare, döda och murkna träd bevaras och vegetation, variation i terrängen och jordmån beaktas.

Åtgärder för skötsel och användning där särdragen stärks är planmässiga naturvårdsåtgärder och åtgärder för återställande av naturtillstånd. Åtgärder för skötsel och användning som bevarar särdragen är försiktig avverkning genom plockhuggning, upptagning av enskilda fläckar med hacka och plantering av plantor eller sådd av frön till träd som hör till Finlands naturliga flora. Det är tillåtet att med iakttagande av särskild försiktighet transportera virke och ta sig över bäckfåror i särskilt viktiga livsmiljöer, men detta får inte äventyra särdragen.

Åtgärder som inte är tillåtna i särskilt viktiga livsmiljöer är förnyelseavverkning, byggande av skogsväg, markberedning som skadar den för växtplatsen utmärkande vegetationen, dikning, rensning av bäckar och rännilar och användning av kemiska bekämpningsmedel.

Kommentarer:

- Inom Tavastland detaljplan finns ett område som skyddas i enlighet med skogslagens 10§ enligt Skogscentralens nationella inventeringar.

4.1.3 Vattenlag (27.5. 2011/587)

11§ Skydd av vissa typer av vattennatur

Det är förbjudet att äventyra de naturliga förhållandena i flador eller glon på högst tio hektar eller källor eller, någon annanstans än i landskapet Lappland, tjärnar eller sjöar på högst en hektar eller rännilar.

Tillståndsmyndigheten kan i enskilda fall på ansökan bevilja undantag från förbudet i 1 mom., om målen för skyddet av de typer av vattennatur som nämns i momentet inte avsevärt äventyras. Om ett projekt för vilket tillstånd enligt denna lag har sökts har sådana följder som avses i 1 mom., ska frågan

om beviljande av undantag prövas på tjänstens vägnar i samband med tillståndsärendet. I fråga om undantag gäller i tillämpliga delar det som föreskrivs om tillstånd som tillståndsmyndigheten beviljat.

Kommentarer:

- Inom Tavastland detaljplan finns inga skyddade typer av vattennatur i enlighet med vattenlagen (VL 11§).

4.2 Förekomsten av hotade och skyddade arter enligt gällande lagstiftning

4.2.1 Hotade arter (46§ o 47§ Naturvårdslagen (20.12.1996/1096) / 21§ och 22§ Naturvårdsförordningen (14.2.1997/160))

Enligt 46§ "Hotade arter" och 47§ "Skydd av platser där arter förekommer" (29.5.2009/384) i Naturvårdslagen (20.12.1996/1096) kan stadgas kan stadgas att en sådan hotad art som uppenbart hotas av utrotning åtnjuter särskilt skydd. Miljöministeriet skall vid behov utarbeta program för att återuppliva beståndet eller bestånden av arter som kräver särskilt skydd.

Det är förbjudet att förstöra eller försämra förekomstplatser som är viktiga för att en art som kräver särskilt skydd skall kunna fortleva.

Det är förbjudet att förstöra eller försämra förekomstplatser som är av betydelse för att en gynnsam skyddsnivå ska uppnås eller bibehållas för de arter som avses i 5a§ 1 mom. 2 punkten. På ikraftträdande och upphävning av förbud tillämpas 3 och 4 mom. i denna paragraf. (29.5.2009/384). Vilka arter som klassas som hotade finns listade i Naturvårdsförordningens bilaga 4. (endast arter som kräver särskilt skydd listade)

Bilaga 4 ([19.6.2013/471](#))

HOTADE ARTER

*Arter som kräver särskilt skydd

Däggdjur:

*fjällräv, *Vulpes lagopus*

*fransfladdermus, *Myotis nattereri*

*saimensäl, *Pusa hispida saimensis* (*Phoca h. s.*)

Kommentarer:

- Inga av de arter som kräver särskilt skydd förekommer inom detaljplaneområdet.

Fåglar: (observationer från fältbesök år 2022 och tiira.fi mellan åren 2000-2022)

*bergand, *Aythya marila*

*brun glada, *Milvus migrans*

*dubbelbeckasin, *Gallinago media*

*fjällgås, *Anser erythropus*

*gyllensparv, *Emberiza aureola*

*havsörn, *Haliaeetus albicilla*

- Vanligt förekommande med jämna mellanrum främst i närheten av planområdet.

*jaktfalk, *Falco rusticolus*

*kungfiskare, *Alcedo atthis*

*kungsörn, *Aquila chrysaetos*

*pilgrimsfalk, *Falco peregrinus*

*rödspov, *Limosa limosa*

*sillgrissla, *Uria aalge*

*småtärna, *Sterna albifrons*

*större skrikörn, *Aquila clanga*

*svarttärna, *Chlidonias niger*

*sydlig kärrsnäppa, *Calidris alpina schinzii*

*tereksnäppa, *Xenus cinereus*

*vitryggig hackspett, *Dendrocopos leucotos*

4.2.2 49§ Naturvårdslagen (20.12.1996/1096) samt 23§ Naturvårdsförordningen (14.2.1997/160) Habitatdirektivets bilaga 5

Enligt 49§ i Naturvårdslagen och 23§ i Naturvårdsförordningen är det förbjudet att förstöra och försämra platser där djurarter som nämns i bilaga IV (a) i habitatdirektivet parar sig och rastar. Dessa arter hör till dem som omfattas av ett så kallat strikt skyddssystem. De arter som förekommer i Finland finns uppräknade i naturvårdsförordningens bilaga 5. Förbudet gäller alla parnings- och rastplatser; det behöver med andra ord inte finnas något särskilt fattat beslut om dem.

Den regionala miljöcentralen kan bevilja undantag från förbudet endast på strikt definierade grunder som anges i artikel 16 (1) i habitatdirektivet.

I Finland förekommande djurarter som nämns i habitatdirektivets bilaga IV (a) (23§ i Naturvårdsförordningen (14.2.1997/160), bilaga 5)

Däggdjur:

- brandts mustaschfladdermus, *Myotis brandti*
- brunbjörn, *Ursus arctos*
- buskmus, *Sicista betulina*
- dammfladdermus, *Myotis dasycneme*
- fjällräv, *Alopex lagopus*
- flygekorre, *Pteromys volans*
- fransfladdermus, *Myotis nattereri*
- gråskimlig fladdermus, *Vespertilio murinus*
- lo, *Lynx lynx*
- långörad fladdermus, *Plecotus auritus*
- mustaschfladdermus, *Myotis mystacinus*
- nordisk fladdermus, *Eptesicus nilssoni*
- pipistrell *Pipistrellus pipistrellus*
- saimenvikare, *Phoca hispida saimensis*
- stor fladdermus, *Nyctalus noctula*
- trollfladdermus, *Pipistrellus nathusii*
- tumlare, *Phocoena phocoena*
- utter, *Lutra lutra*
- varg, *Canis lupus* (inte inom renskötselområden)
- vattenfladdermus, *Myotis daubentoni*

Kräldjur:

- hasselsnok, *Coronella austriaca*

Groddjur:

- större vattenödlå, *Triturus cristatus*
- åkergroda, *Rana arvalis*

Blötdjur:

- tjockskalig målarmussla, *Unio crassus*

Fjärilar:

- apollofjäril, *Parnassius apollo*
- bokmätfjäril, *Hypodryas maturna*
- dårgräsfjäril, *Lopinga achine*
- mnemosynefjäril, *Parnassius mnemosyne*
- stor guldvinge, *Lycaena dispar*
- svartfläckig blåvinge, *Maculinea arion*
- violett guldvinge, *Lycaena helle*

Skalbaggar:

- bredkantad dykare, *Dytiscus latissimus*
- cinnoberbagge, *Cucujus cinnaberinus*
- eremitbagge, *Osmoderma eremita*
- rödhalsad brunbagge, *Phryganophilus ruficollis*
- smalbandad flatdykare, *Graphoderus bilineatus*
- större barkplattbagge (*Pytho kolwensis*)

Sländor:

- bred kärrtrollslända, *Leucorrhinia caudalis*
- citronfläckad kärrtrollslända, *Leucorrhinia pectoralis*
- grön flodtrollslända, *Ophiogomphus cecilia*
- grön mosaikslända, *Aeshna viridis*
- pudrad kärrtrollslända, *Leucorrhinia albifrons*

Utgående från inventeringsarbetet år 2022, sammanställning av litteratur, Hertta-registret och andra inventeringar kan följande slutsatser dras:

Kommentarer:

Däggdjur:

Björn, varg, lo:

- Förekommer inte inom planområdet.

Utter:

- *Förekommer inte inom planområdet.*

Flygekorre:

- *Förekommer inte inom planområdet (se avsnitt 5).*

Fladdermöss samt övriga arter:

- *vad det gäller de 11 arter av fladdermöss som finns uppräknade i habitatdirektivet gjordes en kartering under sommaren 2022. (Se avsnitt 6).*
- *Övriga hotade däggdjur inventerades inte på grund av den låga sannolikheten att de förekommer inom området.*

Övriga arter:

- *Förekomsten av åkergroda inventerades översiktligt inom maj -22, men inga observationer gjordes. Ej heller gjordes observationer under fältbesöken i samband biotopkarteringarna.*
- *Åkergradas skyddsstatus har också förändrats till livskraft (LC) Rödlistan 2019 vilket tyder på att arten är mera livskraftig än tidigare bedömningar av hotstatus nationellt.*
- *De övriga kräl-, grod-, blötdjur, fjärilar, skalbaggar och sländor som är uppräknade i direktivet inventerades inte främst på grund av områdets litenhet och förväntade begränsade exploateringsmöjligheter.*

4.2.3 Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019/Rödlistan 2019 <https://punainenkirja.laji.fi/sv>

I Finland genomförs uppföljningen av hotade arter vart tionde år. Den femte uppföljningen blev färdig i 2019. Utgående från Rödlistan 2019 har skett ett antal förändringar i ett antal nyckelarters hotstatus. För en del arter har hotstatusen försämrats medan en del arter klassas som icke hotade idag. Främst har det skett förändringar i en del fågelarters status men kanske framför allt så har de fem vanligaste fladdermusarterna (Långörad fladdermus, Nordisk fladdermus, Brandts mustaschfladdermus, Vattenfladdermus och Mustaschfladdermus) och åkergroda erhållit ändrad status från att tidigare varit hotad (EN) till livskraftig (LC). Detta beror troligen på att inventeringar och kunskap om dessa arter förekomst i Finland förbättrats.

Det leder i sin tur att nivån på inventeringsarbetet för dessa arter kan göras på en mera översiktlig nivå.

5 Flygekorreinventering maj (juni) 2022

5.1 Bakgrund och metodik

Maj 2022 inventerades flygekorre inom hela inventeringsområdet. Tyvärr är skogsområden till största delen ekonomiskog bestående av gles tallplantering och en större förnyelseyta med högvuxna hallonsnår idag. D.v.s. de är välskötta monokulturer med inga gamla ihåliga lövträd och täta gamla granskogar. Inom planeområdet finns inga biotoper som är passande för flygekorre.

5.2 Resultat samt osäkerhetsfaktorer

Skogsbeståndet inom planområdet så kallade ekonomiskogar, dvs. de är välskötta snabbväxande tall- eller granplanteringar med inget inslag av gamla granar och aspar/björkar. Det leder till att flygekorrens möjligheter att klara sig i området är små eller obefintliga.

Rekommendationer:

- Inom planeområdet förekommer inga flygekorrar.
- Ingen spillning eller andra spår påträffades under inventerings tillfället.
- Förutsättningar för flygekorre finns inte eftersom planeområdet saknar passande skogsbestånd och ihåliga träd/risbon.

Osäkerhetsfaktorer:

- Det torde inte finnas flygekorre i närheten av planeområdet så det föreligger inga osäkerhetsfaktorer vad det gäller eventuella förekomster av flygekorre inom planeområdet.

6 Rekommendationer för bibehållandet av skyddet av fladdermöss inom planområdet samt osäkerhetsfaktorer

6.1 Bakgrund, skyddsstatus samt hotbild för fladdermöss

I samband med inventeringen för detaljplanen framkom att miljöinventeringen bör innehålla en inventering av fladdermöss som nämns i habitatdirektivets bilaga IV (a).

Alla fladdermöss som förekommer i Finland (13 arter) är fridlysta enligt naturvårdslagen (NvL 38§) och det är också förbjudet att försämra fladdermössens livsmiljöer (NvL 39§). Dessutom har Finland undertecknat det internationella EUTOBATS-avtalet om skydd av fladdermöss. Enligt avtalet bör fladdermössens övervintringsplatser, daggömslen och viktiga födoområden bevaras.

Genom ny forskning och uppdatering av artdatabaserna i Finland så har de fem vanligaste fladdermusarterna (Långörad fladdermus, Nordisk fladdermus, Brandts mustaschfladdermus, Vattenfladdermus och Mustaschfladdermus) skyddsstatus förändrats till livskraftig (LC) i senaste uppdatering av Finlands Rödlistan 2019 <https://punainenkirja.laji.fi/sv>.

Hotat mot fladdermössen är främst minskningen av lämpliga livsmiljöer. Det effektiva skogsbruket har gjort att antalet naturliga hålträd och varierande biotoper med inslag av träd i olika åldrar minskat. Det ensidiga jordbrukslandskapet och den ökande kemikalieanvändningen minskar tillgången på passande områden för näringssök. Antalet gamla byggnader minskar och tätare bebyggelse leder till färre gömslen för fladdermössen.

6.2 Klassificering av olika områden

Områden som är viktiga för fladdermöss klassificeras i klass I, klass II och klass III (enligt Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:s rekommendationer) Klass I: Föröknings- eller rastplats. Bör bevaras, störning och negativ påverkan är förbjudet enligt naturvårdslagen och -förordningen.

Klass II: Viktigt födosöksområde eller flygrutt. Skall beaktas i samband med markplanering (EUROBATS -överenskommelsen).

Klass III: Övrigt område som används av fladdermöss. Områdets betydelse för fladdermöss skall i mån av möjlighet beaktas i samband med markplanering.

6.3 Utrustning och inventeringsmetodik

Fladdermössen kartlades aktivt med två olika typer av ultraljudsdetektorer: Batbox Duet som registrerar fladdermössens ekolodsljud och kan vid behov

spela in ljuden (H2next Zoom recorder) i terräng för senare analys och identifiering på dator (Batscan) och Echo Meter Pro 2 som direkt i smarttelefon spelar in och artbestämmer fladdermöss i realtid.

Bild 19. De fladdermusdetektorer som användes vid inventeringen: Batbox Duet och Echo Meter Pro 2.

Bakgrundsmaterial för fladdermusinventeringen samlades in före fältbesök via flygbilder/kartmaterial, eventuella naturinventeringar och fältbesök dagtid för att planera taxeringsrutterna. Taxeringsrutterna planerades med tanke på att så effektivt som möjligt för att täcka potentiellt viktiga områden för fladdermöss. Områden med mindre potential som kalhyggen, ungskogar samt stora åkerområden undersöks mindre noggrant.

Inventeringen görs vanligen via taxeringsrundor främst längs vägar långsamt körande med bil (5–20 km/h) med Bath Box detektorns mikrofon utanför bilen. Vid passande biotoper stannades bilen och korta terrängbesök till fots. Med hjälp av Echo Meter Plus 2 artbestämdes och erhöLL GPS-koordinater. Fladdermössen utnyttjar ofta vägrenarna för jakt och förflyttning. Taxeringsrundorna kan endast göras vid gynnsam väderlek (vindstilla varma nätter).

6.4 Fladdermössen i Finland

I Finland förekommer totalt 13 fladdermusarter och alla är fridlysta enligt naturvårdslagen (NvL 39§). Av dessa 13 arter har 6 arter konstaterats föröka sig i Finland.

Den vanligaste arten är nordfladdermus (*Eptesicus nilssoni*), som påträffas så långt norrut som i Lappland. Andra allmänna arter är mustaschfladdermus (*Myotis mystacinus*)/Brandts mustaschfladdermus (*M. brandtii*) och vattenfladdermus (*M. daubentonii*). Övriga arter som förekommer i Finland är mera sällsynta och påträffas främst längs kusten i södra Finland.

6.4.1 Etologi för de vanligast förekommande arterna

Nordfladdermus (*Eptesicus nilssoni*) föredrar öppnare landskap och påträffas ofta ovanför vägar, gårdsplaner och små ängar där den flyger runt i cirklar. Nordfladdermus är revirtrogen och förekommer på samma områden från år till år. Den är också den art som klarar bäst de nordliga förhållandena och har påträffats ända upp till Lappland. Den föredrar speciellt byggnader som daggömsle medan övervintringsplatsen kan vara en källare/grotta.

Mustaschfladdermus (*Myotis mystacinus*) /Brandts mustaschfladdermus (*M. brandtii*) behandlas oftast som en art genom att de är svåra att skilja åt i fält även med en detektor. Båda arterna trivs i skogsmiljöer där de patrullerar längs öppna ljusa gläntor. Gömmer sig ofta dagtid på vinden i gamla hus och vintertid i grottor. Arternas utbredning är ännu dåligt undersökt i Finland.

Vattenfladdermus (*M. daubentonii*) trivs som namnet säger vid vattendrag och mindre sjöar. Dagtid gömmer de sig gärna i trädhålor, under broar och i fladdermusholkar. Vintertid föredrar de fuktiga grottor.

6.5 Resultat

Fladdermössen i Molpe inventerades ordentligt under endast en kväll-natt den 9 augusti (kl.21.30–00.00) medan det var för blåsig under en kväll i juli så arbetet måste avbrytas i förtid (kring midnatt). Vid tillfället i augusti var det vindstilla och relativt klart för årstiden ganska varmt (6–12 °C) och svag vind.

Inom Tavastland detaljplaneområde finns inte många områden som är passande för fladdermöss. Möjligen kan de öppna ytorna kring själva tomtområdet kring egnahemsfastigheten locka till sig jagande fladdermöss och närheten till båthamnen med de gamla båthusen ökar möjligheterna för fladdermössen att vistas i området.

Vid det optimala inventeringstillfället i augusti erhöles kontakt med fladdermöss på tre olika ställen längs den inventerade rutten.

Figur 5. Rutt för inventeringen med markering för kontakt med fladdermöss.

Kontakt med fladdermus:

- Vid punkt 1 var kontakten med fladdermus väldigt kort, troligen flög den snabbt förbi. Ingen artbestämning hann göras. (*Klass III: Övrigt område som används av fladdermöss. Områdets betydelse för fladdermöss skall i mån av möjlighet beaktas i samband med markplanering.*)
- Vid punkt 2 gick det att artbestämma kontakten via Echo-Meter-appen. Enligt Echo-Meter-appen var det en vattenfladdermus (*M. daubentonii*) som uppehöll sig i närheten av uthuset för egnahemmet. (*Klass II: Viktigt födosöksområde eller flygrutt. Skall beaktas i samband med markplanering (EUROBATS -överenskommelsen).*).
- Vid punkt 3 var kontakten med fladdermus väldigt kort, troligen flög den snabbt förbi. Ingen artbestämning hann göras. (*Klass III: Övrigt område som används av fladdermöss. Områdets betydelse för fladdermöss skall i mån av möjlighet beaktas i samband med markplanering.*)

Rekommendationer:

- Vid eventuella rivningar av äldre hus bör husen genomgå så att de inte innehåller daggömslen för fladdermus.
- Om så skulle vara fallet kan man flytta fladdermössen t.ex. till en holk i närheten.

- Vid undersökningar med radiosändare har man konstaterat att fladdermössen använder olika daggömslen från dag till dag utan något som helst mönster varför det är svårt att ge rekommendationer.

Osäkerhetsfaktorer:

- Undersökningsområdet är inte optimalt för fladdermöss genom att området helt saknar s.k. daggömslen som ihåliga träd, rishögar och gamla hus. I närheten finns dock passande områden med gamla båthus och öppna ängar för t.ex. jakt.
- Troligen används undersökningsområdet sporadiskt av fladdermöss som genomflygningsområde mellan olika mera passande områden.

7 Hotade fågelarter inom undersökningsområdet

I Finland förekommer 62 arter enligt bilaga I till fågeldirektivet. (www.birdlife.fi/suojelu/lainsaadanto/lintudirektiivi-lajit.shtml)

Genom egna observationer våren och sommaren 2022 under fältarbetet, sökningar i Tiira och andra informationskanaler kan konstateras att ingen säker häckning av någon av de 62 hotade arterna konstaterades åren 2021.

7.1 Fågellobservationer under inventerings tillfällena

Under fältbesöken gjordes observationer vart efter av fågellivet. Främst koncentrerades observationsarbetet till skogsområden. Nattsångare inventerades inte.

De arter som observerades i skogsområdena var vad man kan förvänta sig från främst ekonomiskog, dvs. bofink, rödvingetrast, lövsångare, trädpiplärka och kråka.

I närheten finns passande områden som t.ex. grunda havsvikar, öppna ängsmarker som ger en bättre möjlighet för ett rikare fågelliv.

8 Rekommendationer till beteckningar i detaljplanen

Utgående från inventeringen så kan följande rekommendationer göras till förslaget till detaljplan. Rekommendationer stöder sig på gällande lagstiftning och tidigare erfarenheter från dylika arbeten.

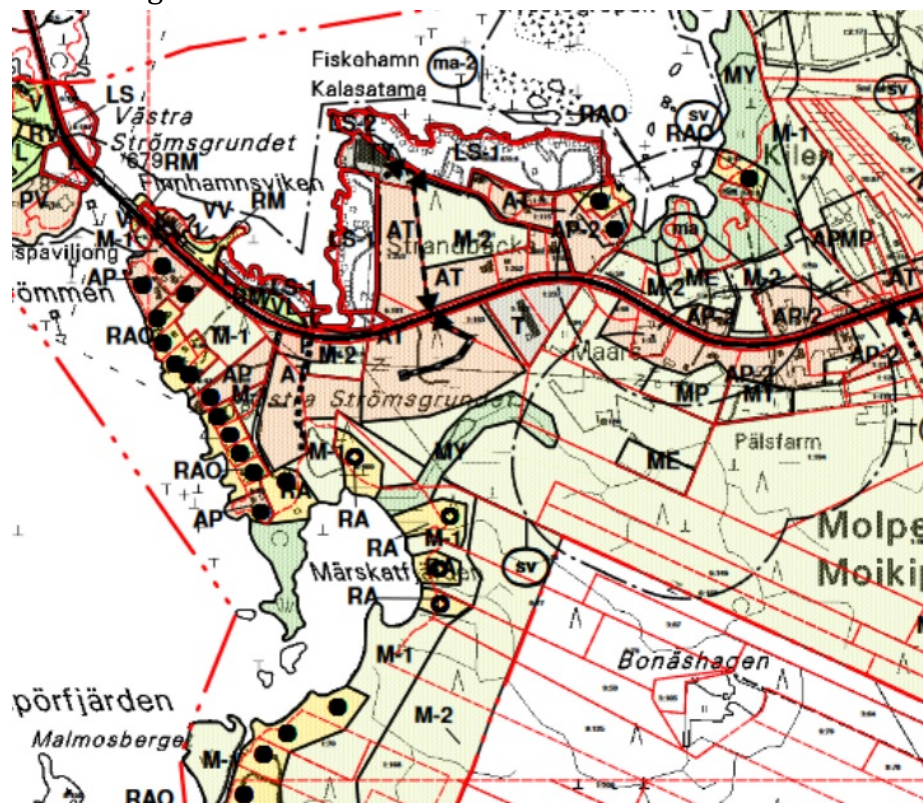
8.1 Miljö- och landskapsrekommendationer

Inom undersökningsområdet för detaljplanen ute vid Tavastlandet finns egentligen tre områden (A, D och F) där man bör beakta någon form av miljöhänsyn. De tre områdena bör lämnas orörda och kunde erhålla beteckningen MY, dvs jord- och skogsbruksområde där miljöhänsyn bör beaktas eller VL/(s) område för närrekreation som delvis skyddas (figur 6).

Figur 6. Delområdena A, D och F bör erhålla beteckning MY eller VL i planeringen.

I gällande delgeneralplan för Molpe har samma vattenområde erhållit beteckningen MY.

Figur 7. Delgeneralplan för Molpe från år 2004.

I övrigt finns inga övriga områden som bör erhålla någon miljöbeteckning.

9 Sammanfattning av naturinventeringen

Inom undersökningsområdet för Tavastland detaljplan så har en naturinventeringen utförts under år 2022 utgående från nu gällande lagstiftning.

Inventeringen koncentrerades främst på att säkerställa att inga hotade arters livsmiljöer och möjligheter att verka och fortplanta sig inom planområdet hindras eller försvåras märkbart. Även utgående från naturvårdslagens, skogslagens och vattenlagens lagmoment för t.ex. hotade biotoper inventerades grundligt.

Inventeringarnas resultat förde med sig endast tre mindre områden där rekommendationerna är att de erhåller beteckningen MY eller VL i planeringen, dvs. jord- och skogsbruksområden med miljövärden eller område för närrekreation (figur 6, 8).

Figur 8. Områden som kräver miljöhänsyn i planeringen (MY eller VL), Nr 1 och 2 är mindre öppna träsk/myrmarker medan nr 3 är ett mindre träsk med en liten bäck som rinner till havet.

I övrigt är inventeringen gjord enligt gällande lagstiftning och inga kompletteringar torde vara nödvändiga.

10 Litteratur

Finlands Lag II. 1997. S:t Michel 1997.

Huttunen, A. & Pahtamaa T. 2002: *Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa*. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus. Oulu 2002.

Laine, J. 1996: *Suomalainen lintuopas*. Gummerus Jyväskylä 1996.

Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998: *Värdefulla livsmiljöer i skogsnaturen*. Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio. Tavastehus 1998. 191s.

Pertti Rassi, Esko Hyvärinen, Aino Juslén & Ilpo Mannerkoski (toim.), 2010: *Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010* Erillisjulkaisu. s. 685. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus.

Södersman, Tarja 2003: *Luontoselvitykset ja luotovaikutuksen arvionti*. 109 Ympäristöopas, Vammala 2003 196s.

Länkar:

Ympäristöministeriö 2007: Lintudirektiivin I-liitteen lajit Suomessa

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9046&lan=fi>

Ympäristöministeriö 2008: Suomen kansainväliset vastuulajit

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=2406&lan=fi>

Ympäristöministeriö 2010a: Uhanalaisten ja erityisesti suojeltavien lajien luettelo luonnonsuojeluasetuksessa

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=1756&lan=fi>

Ympäristöministeriö 2010b: Luonnonsuojeluasetuksessa rauhoitetut lajit

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=1728&lan=fi>

Ympäristöministeriö 2011b: Suomessa esiintyvät luontodirektiivin II, IV ja V -liitteen lajit

Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019/Rödlistan 2019

<https://punainenkirja.laji.fi/sv>

Forststyrelsens karttjänst för "Särskilt viktiga livsmiljöer enligt skogslagen"

<https://metsakeskus.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=a29ae4c4eb7240f0895d4ff93f04df1c>

<http://www.sammakkolampi.fi/lajit/viitasammakko.html>

<http://www.birdlife.fi/suojelu/lajit/uhex/uhex-lista.shtml>

Bird Life www.tiira.fi

Lepakkoystävällisyys r.f www.lepakko.fi